

Notat

Artillerileiren – Forsvarets behov for beskyttelse og sikring

---

Saksnummer:	2023/2286
Notatdato:	26. februar 2026
Mottaker(e):	Bardu kommune
Saksbehandler:	Are Vestli

---

1. Bakgrunn

Forsvarsbygg har i samarbeid med plankontoret i Bardu kommune utarbeidet forslag til reguleringsplan for Setermoen leir. Formålet med planen er å avklare rammene for Forsvarets fremtidige arealbruk og legge til rette for videreutvikling av leiren i samsvar med intensjonene i langtidsplanen. Bardu kommune ved plankontoret har stilt seg bak planforslaget og anbefalte planutvalget å legge ut planen til offentlig ettersyn.

I vedtak i planutvalget den 13. oktober 2025 har Bardu kommune endret planforslagets bestemmelser om adgang til å sikre Forsvarets funksjoner i Artillerileiren (delområdene FF1, FF2, FF3 og FK2 i planen, som i dag ligger innenfor perimetersikring). Endringene begrenser Forsvarets adgang til å sikre denne delen av planområdet med leirgjerde og det forutsettes at eksisterende gjerde fjernes før kommunen gir midlertidig brukstillatelse/brukstillatelse for ny bebyggelse innenfor formål Forsvaret i planen. Inngjerding av enkeltbygg tillates. Bardu kommunes motiv for å endre planforslaget henger sammen med kommunens ønske om å sikre offentlig adkomst til Artillerileiren og derigjennom en bedre integrering av boområdet i Artillerileiren med Setermoen sentrum. Diskusjonen er gammel og allerede i gjeldende reguleringsplan fra 2006 og 2010 er det forutsatt at Forsvarets område skal åpnes for offentlig tilgang, men først når alle militære funksjoner er flyttet ut og reetablert annet sted. Forutsetningen om fjerning av militære funksjoner er p.t. ikke til stede. Planutvalgets vedtak er ikke drøftet med Forsvarsbygg i forkant av vedtaket og det antas at de helhetlige konsekvensene ikke har vært kjent for utvalgets medlemmer.

Forsvaret og Forsvarsbygg finner at konsekvensene av kommunens planendring har et omfang som ikke kan legges til grunn for endelig reguleringsplan. Dette handler både om behov for skjerming av militære kapasiteter, og behov for snarlige og betydelige investeringstiltak som følge av at eksisterende infrastruktur må legges om og gis tilstrekkelig beskyttelse. Forsvarsbygg fremmet den 11. desember 2025 innsigelse til planen med bakgrunn i planutvalgets vedtak.

2. Forsvarsbyggs vurdering

I innsigelsen fra Forsvarsbygg det spesielt lagt vekt på følgende:

- Endringene svekker beskyttelsen av verdier av nasjonale interesser
- Planendringen vil påføre sektoren betydelige investeringsbehov
- Planendringen medfører vesentlig økt usikkerhet og risiko for forsinkelse i planlagt utbygging av Setermoen leir

Utdypende informasjon om bakgrunn for innsigelsen følger under.

2.1 Beskyttelse og sikring

Nasjonale verdier

Av hensyn til Forsvarets behov for beskyttelse og sikring, er ikke planforutsetningen fra 2006 og 2010, om offentlig tilgang til Artillerileiren, fulgt opp. I planforslaget som nå er utarbeidet har Forsvarsbygg lagt til grunn at hensynet til skjermingsverdige verdier og funksjoner ikke kan svekkes og at kravene til ytterligere skjerping av sikkerhet er en problemstilling som er langt mer realistisk nå enn for 20 eller 16 år siden, når gjeldene reguleringsplaner ble vedtatt. Sikring av tilgangen til arealer med adgangskontroll har derfor relevans i planen.

Behovet for hjemmel i plan for gjennomføring av sikkerhetstiltak handler i bunn og grunn om at Forsvaret har materiell og utstyr i flere bygg og i grunnen som ikke kan ligge utenfor perimeter. Ny plan må ha rammer som kan imøtekomme behovene i sektoren i dag og fremover, herunder i situasjoner med økt beredskap.

I fremsendt planforslag er det derfor tatt inn vide hjemler for etablering av sikkerhetstiltak, og forutsetningen om å åpne Artillerileiren er fjernet. Forsvarsbygg påpeker at det er nødvendig for Forsvaret å oppnå forsvarlig sikkerhet for verdier og funksjoner av nasjonal betydning i Setermoen leir. Dagens perimeter gir, i tillegg til nødvendig sikkerhetstiltak, buffer for innsyn og avstand til verdier og funksjoner som må beskyttes. Kommunens endring av planbestemmelsene fører til at kritiske funksjoner som ivaretar forsvarsevnen blir liggende uten fysisk beskyttelse og vedtaket gir ikke grunnlag for en forsvarlig sikring av Forsvarets verdier.

Uten nåværende perimetersikring vil det være behov for andre beskyttelsestiltak. Tiltakene må være av en slik karakter at de tilfredsstiller kravene i Sikkerhetsloven og tilhørende forskrifter. Ev. endringer av tiltak for fysisk skjerming må utredes grundig og vurderes nærmere av sikkerhetsressurser i sektoren. Et slikt utredningsarbeid kan etter Forsvarsbyggs skjønn ikke forsvares å forsinke den øvrige tiltenkte og nødvendige militære utviklingen på Setermoen og må derfor fristilles fra planprosessen.

Lager og garasjering

Innenfor dagens FF1 og FF3 er det flere bygg hvor Forsvaret har aktivitet, spesielt lager og garasjering av materiell og utstyr. Byggene må ligge innenfor sikret område som i dag, eller sikres med gjerde hver og især. Flere spredte inngjerdede bygg vil imidlertid binde opp et økt ressursbehov for vakt og tilsyn, og med dagens bemanning av vaktstyrken vil evnen til balansert sikring av kapasitetene være redusert. Ved ev. forhøyet beredskap er dette en situasjon som ytterligere vil bli utfordret gjennom en vesentlig styrkeoppbygging og behov for tilgang til kontrollerte arealer for klargjøring av materiell og utstyr.

Relokalisering av deler av materiellet til hovedleiren vil kunne gi operativ gevinst, men p.t. er det ikke stilt prosjektmidler til rådighet, hverken til oppbygging av ny lagerkapasitet, til fjerning av eksisterende gjerde i Artillerileiren eller etablering av nytt perimeter rundt enkeltbygg. De totale kostnadene ved dette antas å være betydelige og det er ikke realistisk å forvente tildeling av prosjektmidler for å erstatte funksjoner som fungerer tilfredsstillende i dag. Forslagsstillers vurdering er at Forsvarets virksomhet i Artillerileiren bør videreføres og at det ikke kan forsvares å bruke store pengebeløp til endring av denne situasjonen.

Det er heller ikke kapasitet i planlagte byggeprosjekter for hensetting av materiellet der. Dette henger sammen med at faktisk udekket behov for lager og garasjering allerede er betydelig og at planlagt utnyttelse av de nye kapasitetene er bundet opp.

Forsvarsbygg kan derfor ikke akseptere at de aktuelle byggene blir liggende utenfor perimetersikringen. Ved å fjerne perimetersikringen vil kapasitetene ikke kunne brukes til dagens og fremtidens planlagte aktivitet.

Infrastruktur i grunnen

Forsvarets infrastruktur i grunnen har et relativt stort omfang i Artillerileiren (kummer, kabelstrek). Store deler av dette har krav om fysisk sikring og inngjerding. Kapasitetene kan ikke omtales nærmere på ugradert plattform, men infrastrukturen er helt avgjørende for operativ funksjonalitet, både nasjonale behov og for samspillet med allierte avdelinger under kurs og øvelser. Ev. omlegging eller relokalisering som følge av kommunens vedtak om å åpne Artillerileiren vil kreve betydelige investeringsbehov og det kan ikke forventes at dette prioriteres.

Nærøvingsområdet - FU2

Arealet som i planen er avsatt til nærøvingsområde FU2 er i kommunens vedtak endret og etablering av ny perimetersikring i FU2 er ikke tillatt. Bestemmelsen reduserer Forsvarssektorens fleksibilitet mht. hvilke objekter og infrastruktur som kan etableres innenfor området. Arealutnyttelsen låses fast til dagens situasjon og området har ikke rammer i plan for videreutvikling. Dette gir en situasjon som sektoren ikke kan legge til grunn som forutsetning for fremtidig arealutnyttelse.

2.2 Kvarter – Forsvarets ansatte

Ifølge Bardu kommune er det ikke mulig å etablere ett Setermoen sentrum med tilfredsstillende integrering av sivilsamfunn og Forsvaret, så lenge Artillerileiren er inngjerdet. Forsvarsbygg har imidlertid ikke registrert datagrunnlag, befolkningsundersøkelse eller annet, som underbygger kommunens oppfatning av isolasjon. Forsvaret meddeler tvert imot at ansatte og beboere i Artillerileiren uttrykker generell tilfredshet med bosituasjonen og at gjerdet ikke utgjør noen barriere i dagliglivet.

2.3 Nye byggetiltak

For videreutvikling av Setermoen leir iht. Stortingets vedtak om oppbygging av sektoren er det avgjørende å ha avklarte og forutsigbare rammebetingelser for arealbruk gjennom vedtak av reguleringsplan. Planvedtak sikrer hensynet til naturmiljø, trafikkavvikling, naturrisiko, mv., og byggeprosjekter vil raskt kunne påbegynnes etter at oppdrag er gitt. Planutvalgets vedtak har skapt stor usikkerhet mht. fremdrift for byggetiltak. Etter Forsvarsbyggs skjønn kan det ikke forsvares å gå videre med en situasjon for Setermoen hvor det er uro og risiko for unødige forsinkelser ifm. planlagt utvikling av leiområdet.

2.4 Samfunnsrisiko

Nærhet mellom militære anlegg og sivil infrastruktur er til stede overalt i Norge og sivil utvikling skjer både uavhengig, men også på grunn av den militære tilstedeværelsen. Den planlagte utviklingen på Setermoen vil ikke endre dette vesentlig. I planprosessen med reguleringen er det ikke registrert uttalelser eller underlag som tilsier at det ikke er forsvarlig å videreutvikle leiren iht. planforslaget. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har ansvar for å påse at kommunene følger opp regelverk og metoder for vurdering av samfunnsrisiko. I Statsforvalterens høringsuttalelse under offentlig ettersyn er risikoforhold for sivilsamfunnet ikke omtalt.

Ifm. revisjon av kommuneplanen bør imidlertid Bardu kommune gjøre en helhetlig vurdering av samfunnsrisiko i ROS-analysen. Forsvarssektoren vil, sammen med øvrige samfunnsaktører, ha viktige inngangsverdier til prosessen.